

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΠΡΟΛΕΓΟΥΝ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Στό περασμένο μας σημείωμα κάναμε λόγο τόσο για την επιθυμία του καθενός μας να έλθει σε επαφή και να γνωρίσει κάποιον γέροντα σύμβουλο, σε μια συνάντηση ζωής μαζί του, όσο και για την δυσκολία να βρούμε κάποια σχετικά εύκολη πρόσβαση προς αυτόν και να πάρουμε απαντήσεις στα επιτακτικά ερωτήματα που θέτουμε και που μας θέτουν.

Όφείλουμε πραγματικά να διερωτηθούμε, πόσο άραγε έχουν σήμερα την ευκαιρία για επαφή με τέτοιους γέροντες, για μια σχέση μονιμότερη, πιο μακρόπνοη, από περιστασιακές επαφές που τυχόν να υπάρχουν στα πλαίσια του μυστηρίου της Ι. Εξομολογήσεως ή όταν οι άνθρωποι απευθύνονται με διάφορα ερωτήματα τους προς τον Ιερέα σε ευκαιριακές συναντήσεις τους μ' αυτόν; Δεν είναι δυνατόν να υποστηρίξουμε, ότι αυτή τη μονιμότερη, μακρόπνοη σχέση μεταξύ συμβούλου - συμβουλευομένου την έχουν πάρα πολλοί άνθρωποι σήμερα.

α) Έξαιρέση αποτελούν όπωσδήποτε μοναχοί, μοναχές ή μέλη μοναστικών λαϊκών αδελφοτήτων, που έχουν άκριτως τη δυνατότητα συνεχούς επαφής με τον προσωπικό τους σύμβουλο. Στην περίπτωση αυτή συνεχίζεται ή μακραιώνη παράδοση της Έκκλησίας, που θέλει τον μοναχό υπό τη συνεχή καθοδήγηση του ήγουμένου της Μονής ή του πνευματικού γέροντα στον άγωνα που αναλαμβάνει για την πνευματική του τελείωση. Σύν τῷ χρόνῳ, χωρίς να άτονει δεδαίως ή στενή αυτή σχέση, υπάρχει ή τάση, με τη συντελούμενη πνευματική πρόοδο και ἐν η λ ι κ ί ω σ η να ελαττώνται ή επαφή του συμβουλευομένου με τον γέροντά του, χωρίς αυτό να σημαίνει και εξέλιψη ή εξαφανισμό του δεσμού.

β) Μονιμότερη επαφή αναπτύσσουν και όσοι συνηθίζουν να προσέρχονται συχνά στο μυστήριο της Ι. Εξομολογήσεως. Εκεί και ο εξομολόγος και ο εξομολογούμενος χρησιμοποιούν την ευκαιρία αυτή για πνευματική καθοδήγηση και για εξομολόγηση των αμαρτιών και άφεση.

γ) Αποκλείεται, βέβαια, να οικοδομηθεί σχέση μονιμότερης δεσμεύσεως και περιχωρήσεως μεταξύ συμβούλου και συμβουλευομένου, όπως την έργοσησαμε πιο πάνω κατά τις ελιγόλεπτες συναντήσεις εξομολογήσεως που γίνονται με την ευκαιρία προετοιμασίας για τη Θ. Εὐχαριστία στις παραμονές των μεγάλων εορτών του έκκλησιαστικού έτους.

Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημάνουμε, ότι σήμερα παρατηρείται μια ἀπομάκρυνση των πολλών από το μυστήριο της Ι. Εξομολογήσεως, αδιαφορία να προσέλθουν έστω και σ' αυτό του τύπου τις ελιγόλεπτες συναντήσεις, που συνήθως διατηρούν επιφανειακά κάποιον «μοραλιστικό» χαρακτήρα. Ασφαλώς δεν είναι της παρούσης στιγμής να αναζητήσουμε τα αίτια της απομακρύνσεως των σημερινών ανθρώπων, και ιδιαίτερα των νέων από την Ι. Εξομολόγηση. Είναι ένα χρέος που πρέπει σύντομα να εκπληρωθεί για να μπορέσει ή ποιμαίνουσα Έκκλησία να οδηγήσει ξανά τον κόσμο σε νάματα σωτηρίας.

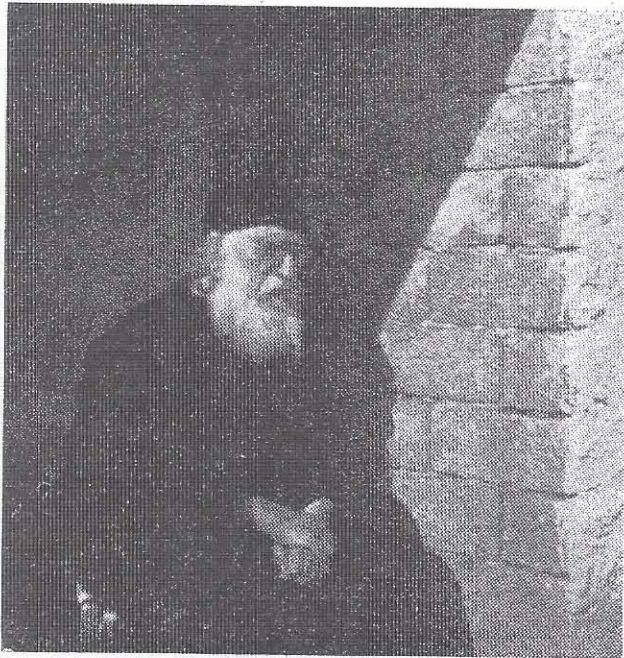
Βέβαια, ή «ποσοτική» αυτή απομάκρυνση και οι ένδεχόμενες αιτίες που την προκαλούν αντισταθμίζεται από μια «ποιοτική» π ρ ο σ έ λ ε υ σ η με την τάση να οικοδομηθεί μια σχέση, ουσιαστική με τον πνευματικό σύμβουλο, τον γέροντα. Στην περίπτωση μάλιστα αυτή σχηματίζεται μια ευρύτερη ομάδα γύρω από τον γέροντα ή πνευματικό πατέρα, μια «πνευματική οικογένεια», που δημιουργεί ένα αίσθημα «αδελφοσύνης» μεταξύ των πνευματικών τέκνων.

Δημιουργούνται δεσμοί και σχέσεις μεταξύ τους χωρίς να υπάρχει το αίσθημα ότι είναι «οπαδοί» του γέροντα, έφόσον μάλιστα ο άληθινός γέροντας δεν επιδιώκει οπαδούς, δεν τους δεσμεύει και προϋποθέτει την ελεύθερη προσέλευση των πνευματικών του τέκνων σ' αυτόν και ελεύθερη ύποταγή και ύπακοή. Η μικρή ή μεγαλύτερη αυτή ομάδα μπορεί να αποτελεί τμήμα μιας «ένορίας», στην έξωτερική μορφή της εκκλησιαστικής κοινότητας ή «έν-ορία», στην έσωτερική λειτουργικότητα του όρου, όπου τα πνευματικά τέκνα βρίσκονται κάτω από το βλέμμα του γέροντα που «ορά μέσα» και περικλείει τους πάντες και τα πάντα.

Είναι ευτύχημα, ότι όλο και πληθαίνουν οι πληροφοροφορίες και οι μαρτυρίες για αύξηση ενός δικτύου τέτοιου είδους σχέσεων που δίνει έλπίδα για διεξόδους από τα αδιέξοδα της εποχής μας, και μετάβαση από την «ούτοπία» στην «έντοπία». Για να βρεί, επί τέλους, ο σημερινός άνθρωπος ένα τόπο έν τῷ καταλύματι που αποτελεί γι' αυτόν ο σημερινός κόσμος και να μπορέσει να ξαναγεννηθεί (πρόβλ. Λουκά 6' 7).

Στο μεγαλύτερο μέρος του το σημερινό κείμενο προέρχεται από τα Έπιλεγόμενα του δοκιμίου μου «Είσαγωγή στην όρθόδοξη συμβουλευτική ποιμαντική», Αθήνα 1985, σ. 87-91. Οι γραμμές που προηγήθηκαν,

ας θεωρηθούν ως ο «απολογισμός της ελπίδας», ή οποία μᾶς διακατέχει, μετά τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας «Σχεδιάσμα πνευματικῆς γεωγραφίας» πού ἔχουμε ξεκινήσει. Τὰ «ἐπιλεγόμενα» αὐτῆ τῆ στιγμῆ ἔχουν θέση «προλεγόμενων» στό μεγάλο ἀνοιγμα πού κάνομε μέ διστακτικό βηματισμό πρὸς τὰ ἔμπρός. Χωρίς νὰ λησμονοῦμε τὰ παλαιὰ προχωροῦμε πρὸς ἐκεῖνα πού μᾶς περιμένουν (πρὸλ. Φιλιππησίους γ' 13).

ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΝΤΑΣ

Εἶχε φωτισεῖ ἀπ' τὸ κερὶ τὸ σήλαιο
τοῦ Γέροντα, μὰ πιδ πολὺ θαρῶ ἀπ' τὴν ὄμη
καὶ τ' ἄσπρα γένεια του. Μιλοῦσε
καὶ ἡ φωνή του ἀπόναν ἄλλο κόσμο σὰ νὰ ἔφτανε
βρίσκοντας ἴσια τὴν καρδιά, κι ἄς ἔλεγε
γιὰ θάνατο καὶ ἄλλα λυπηρὰ παρόμοια.
Πάνω σὺν πρόσωπό του τὸ μυστήριο τοῦ Ἥλιου
ζέσταινε λὲς τὴ νύχια τοῦ θανάτου:
ἓνα κερὶ πὸν προκαλεῖ τὸν ἄνεμο
καὶ ἀψηφᾷ ὄλες τίς καταιγίδες!
Τὰ γένεια του προφητικὸ ποτάμι ἀπ' τὴν ἔρημο
τοῦ Ἰορδάνου, ἓνα ρεῖθρο τῆς ζωῆς καὶ κῆμα
ἴδιο μὲ τὸν ὠκεανὸ καὶ τὴν ἀπέραντη
θάλασσα, πὸν μᾶς ταξιδεύει ὁ θάνατος.
Φεύγοντας εἶδα τὴν ὠραία ψυχὴ του — ἴδιος
σπῆρος σιαριοῦ κάτω ἀπ' τὸ χιόνι — νὰ ὄνειρεύεται
τὴν ἄλλην Ἄνοιξη μὲ τὸ αἰώνιο πράσινο...

Π. Β. Πάσχου, Ο ὄ ρ ἄ ν ι ο δ ἔ ν δ ρ ο,
Ἀθήνα, Ἐκδ. «Ἀστέρως», 1985, σ. 14.

ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 42)

διόρθωσις καὶ ἡ προκοπὴ τῆς κοινωνίας. Οἱ ἐπιτυχημένοι οἰκογενειάρχαι, «τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενοι» (Α' Τιμ. γ' 4), ἔχουν τὰς καλλυτέρας προϋποθέσεις νὰ ἀναδειχθοῦν θετικὰ καὶ εὐεργετικὰ στελέχη τῆς κοινωνίας. Αὕτη δὲ ἔχει ἄμεσον ἀνάγκη ἀξίων, ἠθικῶν καὶ νοικοκυρευμένων ἀνθρώπων, διὰ νὰ μὴ εἶναι ἠθικῶς ἀνεργάτωτος καὶ νὰ μὴ παραπαίη καὶ ἀσχημονῇ καὶ φθείρεται ἀπὸ τοὺς ἀναξίτους καὶ τοὺς κακοὺς, «τοὺς κατεργαζομένους τὸ κακὸν» ἐν γένει καὶ τὰ διάφορα ἔκτροπα (Ρωμ. 6' 11).

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ὑπάρξῃ προκοπὴ δι' ἡμᾶς καὶ τὰ τέκνα μας, «ἐ ν ὅ ς ἔ σ τ ι χ ρ ε ῖ α». Νὰ ὑπάρχῃ χριστιανικὴ τακτικὴ. Προηγεῖται ἐπομένως ἡ χριστιανικὴ κατάρτισις καὶ ἐποικοδομή, ὅπως τὴν ἀντελαμβάνετο ἡ ἀδελφὴ τῆς Μάρθα Μαρία — καὶ ἔλαβε τὸν ἔπαινον τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅλα τότε θὰ γίνωνται ὅπως θέλει ὁ Θεός, τὸσον τὰ τοῦ οἴκου καὶ τῆς οἰκογενείας, ὅσον καὶ τὰ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς (ἔργα καὶ δραστηριότητες καὶ θεμνταὶ παρουσίαι καὶ συμμετοχαὶ πνευματικῶς καλλιεργημένων ἀνθρώπων).

3. Ἀφήσαμεν τελευταῖον εἰς τὴν σειράν τοῦ λόγου, εἶναι ὅμως πρῶτον εἰς σημασίαν, νὰ τονίσωμεν ὅτι τὸ κυριώτερον μέλημα καὶ ἡ πρωταρχικὴ εὐθύνη τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας εἶναι τὰ παιδιὰ μας.

Ἡ Παναγία, τὴν ὁποῖαν ἑορτάζομεν, ἠτύχησε νὰ ἀκούσῃ τὸν εὐσημιον ἐκεῖνον λόγον κάποιου γυναικός, πὸν ἐνφ' ἀπηυθύνετο πρὸς τὸν Χριστόν, ἀναφέρετο εὐθέως πρὸς Αὐτήν· τὸν ἐνθουσιώδη λόγον «μ ι α κ α ρ ῖ α ἢ κ ο ι λ ῖ α ἢ β α σ τ ἄ σ α σ ἄ σ ε κ α ἰ μ α σ τ ο ῖ ο ὅ ς ἔ θ ἡ λ α σ α ς».

Ἐμακαρίζετο ἡ Παναγία ὡς μητέρα. Τὰ λόγια ἐκεῖνα ἐξέφραζον τὴν ἀναγνώρισιν ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας. Ἡ δόξα τοῦ Υἱοῦ Τῆς ἔχει ἄμεσον ἀντίκτυπον εἰς Αὐτήν, ὡς «ἀεμακαρίστον καὶ παναμώμητον καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν».

Ποῖος πατέρας ἢ μητέρα δὲν λαχταρᾷ νὰ ἀκούσῃ λόγια εὐφημια καὶ ἐπαινετικὰ διὰ τὰ παιδιὰ του; Καὶ ποῖαν ἄλλην ἀναγνώρισιν, ποῖαν μεγαλυτέραν ἱκανοποίησιν, μποροῦν νὰ ποθῆσουν οἱ ἀγωνισταὶ γαμεῖς, ἀπὸ τὸ νὰ καμαρώνῃ ἡ κοινωνία τὰ παιδιὰ των καὶ νὰ λέγῃ «χαρὰ στὴ μάνα καὶ τὸν πατέρα πὸν ἀνέδειξαν τέτοια παιδιὰ»;

Εὐχὴ μας διάπυρος εἶναι, νὰ πληθύνωνται εἰς τὴν κοινωνίαν μας αἱ χριστιανικαὶ οἰκογένειαι. Νὰ αἰσθανθῇ ὁ λαὸς μας τὴν εὐεργετικὴν των ἐπίδρασιν. Καὶ τὰ νεκρὰ θλαστάρια τῶν τοιοῦτων οἰκογενειῶν νὰ δικαιώσουν τὸν ζῆλον καὶ τὸ ἐνδιαφέρον — πὸν δυστυχῶς σήμερα ἐκλείπει — διὰ τὴν παραδοσιακὴν μας ἑλληνορθόδοξον οἰκογένειαν.

Εἴθε, μὲ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν εὐλογία τῆς Παναγίας, νὰ ἐξέλθουν ἄνωστα τὰ παιδιὰ μας ἀπὸ τὴν κρίσιν πὸν διέρχεται σήμερα ὁ ἱερός θεσμὸς τῆς οἰκογενείας. Καὶ νὰ ἐπιφυλάσῃ ὁ Πανάγαθος ὅ,τι καλλίτερον στοὺς νέους μας, καὶ πλουσίαν τὴν εὐλογία Του διὰ τὴν αὐριανὴν κοινωνίαν. (Συνεχίζεται)